

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๘/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้อเท็จจริง

ประธานวุฒิสภามีหน้าที่ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.)

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า นายอมร อมรรัตนนานนท์ มีหนังสือร้องเรียนต่อประธานวุฒิสภาว่า กรรมการ ป.ป.ช. จำนวน ๓ คน คือ นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม พลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ และคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา มีชื่อเป็นผู้นำดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วน บริษัท อันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง

ประธานวุฒิสภา ผู้ร้อง จึงส่งเรื่องให้คณะกรรมการบริหารและการยุติธรรมของวุฒิสภาศึกษาข้อมูลและข้อเท็จจริง ปรากฏผลว่า วุฒิสภามีมติเมื่อวันที่ ๑๗ ในวันศุกร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๒ เลื่อนนายเกริกเกียรติ ๑ พลโท สวัสดิ์ ๑ และคุณหญิงปรีญา ๑ เป็นกรรมการ ป.ป.ช. สำหรับกรณีนายเกริกเกียรติ ๑ ปรากฏตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ว่ามีชื่อเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบของห้างหุ้นส่วนจำกัด พิษณุการโยธา ไม่ได้ดำรงตำแหน่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ กรณีไม่น่าจะต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓)

ส่วนกรณี พลโท สวัสดิ์ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปรากฏตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครว่า มีชื่อเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด ในการชี้แจงต่อคณะกรรมการบริหารและการยุติธรรมของวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ แสดงสำเนาหนังสือลาออกจากบริษัท ๑ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และในวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๕

มีการดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงการออกจากการเป็นกรรมการบริษัทต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการดำเนินการเกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา

กรณีคุณหญิงปรียา ฯ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ปรากฏตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครว่า มีชื่อเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ในการชี้แจงต่อคณะกรรมการบริหารและการยุติธรรมของวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีเพียงหนังสือจากคุณหญิงวนิดา พุนศิริวงศ์ น้องสาว ซึ่งเป็นกรรมการบริษัทดังกล่าวคนหนึ่ง รับรองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด แล้ว แต่ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือแสดงการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๕ มีการดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงการออกจากการเป็นกรรมการบริษัทต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการดำเนินการเกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา

ผู้ร้องเห็นว่า กรณีของนายเกริกเกียรติ ฯ ไม่น่าจะต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) คงมีประเด็นปัญหาที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยเฉพาะของ พลโท สวัสดิ์ ฯ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และคุณหญิงปรียา ฯ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังนี้

๑) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด ต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภานั้น จะถือว่ามีผลเป็นการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคสอง หรือไม่

๒) หากฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง กรณีจะถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. มาก่อน หรือไม่

๓) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือแสดงการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา และไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ภายในกำหนดเวลาข้างต้น กรณีนี้จะถือว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. มาก่อน หรือไม่

๔) หากฟังได้ว่า กรรมการ ป.ป.ช. ทั้งสองคน คือ พลโท สวัสดิ์ ฯ และคุณหญิงปรีญา ฯ คนใดคนหนึ่งในสองคนนี้ กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง มาตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว องค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความถูกต้องสมบูรณ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖ หรือไม่ และหากฟังได้ว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตั้งแต่เริ่มต้น การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและคณะกรรมการจะมีความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายหรือไม่ เพียงใด

ผู้ร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีเป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ส่งเรื่องพร้อมความเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานต่อไป

ประเด็นที่จะต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย” ซึ่งหมายความว่า กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต้องเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ในกรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้จัดตั้งขึ้นและยังได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่และองค์ประกอบ ส่วนกรณีที่ผู้ร้องได้เสนอให้พิจารณาวินิจฉัยนั้น เป็นเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งผู้ร้องเห็นว่ามีปัญหาเนื่องจากกรรมการ ป.ป.ช. สองคน มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติว่าอาจไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าจะมีความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายหรือไม่ ดังนั้นเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับความถูกต้องชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ปัญหาดังกล่าวถือได้ว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า

๑) กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ดำเนินการจดทะเบียนการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เดอะเบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด ต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ภายในเวลา

สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภานั้น ถือว่ามีผลเป็นการออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคสอง หรือไม่

๒) หากฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง จะถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับเลือก ให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. มาก่อน หรือไม่

๓) กรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา และไม่ได้รับดำเนินการจดทะเบียน การลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ต่อนายทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ภายในกำหนดเวลาข้างต้น จะถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับเลือกเป็นกรรมการ ป.ป.ช. มาก่อน หรือไม่

๔) หากฟังได้ว่าผู้ถูกร้องทั้ง ๒ คน หรือคนใดคนหนึ่งในสองคนนี้ กระทำการฝ่าฝืน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสองมาตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว องค์กรประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความถูกต้องสมบูรณ์ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖ หรือไม่ หากฟังได้ว่าองค์กรประกอบของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตั้งแต่ต้น การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและคณะกรรมการ จะมีความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายหรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๕ เป็นใจความว่า ได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด เป็นหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และยื่นต่อ พลเอก เอี่ยมศักดิ์ จุลละจาริตต์ กรรมการ ผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และพลเอก เอี่ยมศักดิ์ ฯ ได้เขียน ข้อความ “ทราบ” ลงในหนังสือลาออกพร้อมทั้งได้ลงลายมือชื่อกำกับในวันเดียวกัน อันเป็นหลักฐาน ที่แสดงว่าผู้ถูกร้องได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด และมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ อันเป็นวันที่กรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท รับทราบ ส่วนการไปจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายชื่อกรรมการบริษัท ฯ นั้น เมื่อผู้ถูกร้องลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ฯ แล้ว ก็ไม่มีสิทธิไปขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนได้ เป็นอำนาจของ

พลเอก เอี่ยมศักดิ์ ฯ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท ฯ เท่านั้น เมื่อปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชนว่ายังมีชื่อผู้ถูกร้องเป็นกรรมการบริษัท ฯ อยู่ จึงได้ตรวจสอบเอกสารทางทะเบียนปรากฏว่าบริษัท ฯ ยังไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายชื่อกรรมการบริษัท ฯ จึงได้สอบถามไปยังพลเอก เอี่ยมศักดิ์ ฯ ซึ่งได้ชี้แจงว่ายังไม่ได้ไปดำเนินการถอนชื่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ออกจากทะเบียนเนื่องจากหลงลืมและการหลงลืมนี้เกิดจากการที่บริษัท ฯ ไม่ได้ประกอบกิจการใดๆ เลยตั้งแต่จดทะเบียนตั้งบริษัทและไม่มีการจ้างพนักงานประจำแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามเมื่อพลเอก เอี่ยมศักดิ์ ฯ ทราบเรื่องจึงได้ไปดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัท ฯ ให้ตรงตามความเป็นจริงปรากฏในสำเนาหนังสือรับรองของนายทะเบียนสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่า เมื่อได้มีหนังสือแสดงเจตนาลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ฯ แล้ว และกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท ฯ ได้รับทราบแล้วมีผลเป็นการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ฯ โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้ว แม้ยังมีได้มีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ตามนัยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมิได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และมาตรา ๒๕๗ วรรคสาม ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง การได้รับเลือกเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำให้การเป็นหนังสือของ พลเอก เอี่ยมศักดิ์ ฯ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๔ ประกอบคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาที่มีความว่า เมื่อพยานได้รับใบลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทของผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว พยานมิได้ดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายชื่อกรรมการบริษัทในทันทีเนื่องจากบริษัท ฯ มิได้ดำเนินการและไม่มีพนักงานบริษัทประจำ เวลาได้ล่วงเลยมานานจนลืม เมื่อได้รับการสอบถามจากผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้ไปดำเนินการจดทะเบียนแก้ไขโดยถอนชื่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ออกจากรายชื่อกรรมการบริษัท ฯ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๔

ส่วนคุณหญิงปรียา ฯ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๔ เป็นใจความว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับเลือกโดยวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๒ ให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการบริษัท อมรเกษม จำกัด บริษัท เกษมวนารมย์ จำกัด และบริษัท วงศ์อมร จำกัด ได้มีหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการทั้งสามบริษัทในวันเดียวกัน โดยนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ได้รับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมรายการในทะเบียน

ถอนชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกจากการเป็นกรรมการบริษัท อมรเกษม ฯ และบริษัท เกษมวนารมย์ ฯ และออกหนังสือรับรองให้เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งอยู่ในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกโดยวุฒิสภา ส่วนกรณีของผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงลายมือชื่อในฐานะผู้ทำบัญชีในแบบนำส่งงบดุลบัญชีกำไรขาดทุน และในฐานะกรรมการบริษัทในงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนปี ๒๕๕๒ ของบริษัท เกษมวนารมย์ ฯ นั้น ไม่ได้ทำในฐานะเป็นลูกจ้างของบริษัท ฯ ไม่เคยทำบัญชี ไม่มีความรู้ทางบัญชี เนื่องจากจบการศึกษาทางเภสัชศาสตร์ ที่ลงลายมือชื่อไปนั้นเป็นการรับรองของงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนในรอบปีตามแบบเท่านั้น และได้ลงลายมือชื่อมาหลายปีแล้ว สำหรับงบดุลปี ๒๕๕๒ นั้น ผู้ทำบัญชีบริษัทได้นำมาให้ลงลายมือชื่อเหมือนเดิม ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้แจ้งว่า ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทแล้ว ตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๕๒ แต่ได้รับคำสั่งว่าอยู่ในช่วงคาบเกี่ยวกัน เพราะเป็นกรรมการบริษัทระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๕๒ ถึง เดือนเมษายน ๒๕๕๒ อยู่ในงบดุลปี ๒๕๕๒ สามารถรับรองงบดุลได้ จึงได้ลงลายมือชื่อไป ผู้ถูกร้องที่ ๒ เห็นว่า การลงลายมือชื่อดังกล่าวไม่ทำให้กลับมามีฐานะเป็นกรรมการบริษัท เกษมวนารมย์ ฯ อีก เนื่องจากได้มีการจดทะเบียนถอนชื่อของตนออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เกษมวนารมย์ ฯ แล้ว ตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๕๒

ส่วนกรณีของบริษัท วงศ์อมร ฯ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยื่นหนังสือพร้อมแจ้งด้วยวาจาต่อคุณหญิงวนิดา พูนศิริวงศ์ กรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท ฯ ขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เมื่อลาออกแล้วไม่ได้ติดตามเรื่องราวคุณหญิงวนิดา ฯ ได้ดำเนินการทางทะเบียนถอนชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกจากการเป็นกรรมการบริษัทหรือไม่ เมื่อมีข่าวปรากฏทางสื่อมวลชนว่ายังมีชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร ฯ อยู่ จึงได้สอบถามไปยังคุณหญิงวนิดา ฯ ซึ่งคุณหญิงวนิดา ฯ ได้ยืนยันว่าได้รับแจ้งด้วยหนังสือและวาจาเรื่องการลาออกแล้วตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๕๒ และได้ให้คนไปดำเนินการถอนชื่อ แต่ไม่ได้ไปติดตามเรื่องและจะไปติดตามเรื่องให้ใหม่ ผู้ถูกร้องที่ ๒ เห็นว่าการลาออกของตนนั้นมีผลสมบูรณ์แล้ว เพราะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๖๗ ประกอบมาตรา ๘๒๖ มาตรา ๘๒๗ และมาตรา ๓๘๖ นั้น การลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทสามารถกระทำได้โดยแสดงเจตนาเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาต่อผู้มีอำนาจของบริษัทและกฎหมายไม่ได้กำหนดให้ผู้ลาออกต้องไปแจ้งต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทเพื่อขอถอนชื่อตัวเองออกจากทะเบียน ดังนั้นเมื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้บอกเลิกการเป็นกรรมการบริษัทด้วยทั้งหนังสือและวาจาต่อคุณหญิงวนิดา ฯ ย่อมมีผลให้การเป็นกรรมการบริษัท ฯ ของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงทันที ตามนัยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยื่นหนังสือของคุณหญิงวนิดา ฯ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เพื่อประกอบคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาไม่ว่าความสรุปได้ว่าพยานในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท วงศ์อมร ฯ ได้รับแจ้งจากคุณหญิงปรีดา ฯ เมื่อประมาณวันที่ ๑ - ๓ เมษายน ๒๕๕๒ เป็นหนังสือและด้วยวาจาว่าขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เนื่องจากได้รับเลือกเป็นกรรมการ ป.ป.ช. แต่พยานจำไม่ได้ว่า ได้ให้ใครไปดำเนินการถอนชื่อ และไม่ได้ติดตามเรื่องเพราะผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่เคยทำกิจกรรมใดๆ ร่วมกับบริษัท และไม่เคยได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากบริษัท เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้สอบถามพยานในเรื่องการจดทะเบียนถอนชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ประมาณเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ พยานจึงตรวจสอบและพบว่า ยังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขทางทะเบียนแต่อย่างใด และได้ค้นหาหนังสือลาออกของผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่ก็ไม่พบ อย่างไรก็ตามพยานขอรับรองว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร ฯ ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๓ เมษายน ๒๕๕๒ แต่เนื่องจากพยานลืมจึงไม่ได้มีการไปแก้ไขทางทะเบียนให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง แต่ปัจจุบันพยานได้ดำเนินการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ดังปรากฏตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๔ ส่วนในกรณีของบริษัท เกษมวารมย์ ฯ พยานในฐานะเป็นผู้ถือหุ้นและกรรมการบริษัท ฯ ขอยืนยันว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่เคยเป็นลูกจ้างบริษัท ไม่เคยได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนใดๆ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงลายมือชื่อในแบบนำส่งงบดุล ฯ และในงบดุลปี ๒๕๕๒ ในฐานะผู้ทำบัญชีและกรรมการบริษัท เนื่องจากผู้ทำบัญชีนำมาให้ลงลายมือชื่อตามที่ปฏิบัติมาในปีก่อนๆ และผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าใจว่าลงลายมือได้เพราะเคยเป็นกรรมการบริษัท ในช่วงระยะเวลาระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๕๒ ถึง เมษายน ๒๕๕๒

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังได้มีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสรรหาและการเลือกกรรมการ ป.ป.ช. ว่าที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ วรรคสาม ให้นำรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ มาบังคับใช้โดยอนุโลมนั้น เป็นขั้นตอนก่อนมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง คือ เมื่อวุฒิสภาได้มีมติเลือกบุคคลใดให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ผู้นั้นต้องลาออกจากการเป็นบุคคลตาม มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานว่าได้เลิกประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งต้องดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกมิฉะนั้นแล้วจะถือว่าบุคคลนั้นไม่เคยได้รับเลือกเป็นกรรมการ ป.ป.ช. สำหรับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดนี้ ได้ผ่านกระบวนการสรรหาและเลือกตั้งเรียบร้อยแล้ว และพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอีกแปดคน ซึ่งประธานวุฒิสภาได้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งเรียบร้อยแล้ว จึงเป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยสมบูรณ์ถูกต้องตามกฎหมาย ต่อมาหากปรากฏว่ากรรมการ ป.ป.ช. คนใดต้องพ้นตำแหน่งไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ วรรคสาม เพราะกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๕๘ กรรมการ ป.ป.ช. ผู้นั้นยังคงเป็นกรรมการต่อไปจนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยชี้ขาด

ในกรณีที่ต้องพ้นตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาดว่ากระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ นั้น ย่อมไม่มีผลย้อนหลัง และไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นมาก่อนหน้าที่จะมีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ เพราะตามหลักกฎหมายมหาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้ผ่านกระบวนการแต่งตั้งโดยชอบและดำรงตำแหน่งที่ต้องปฏิบัติภารกิจ อย่างไรก็ดี ย่อมมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามภารกิจที่กฎหมายกำหนดโดยสมบูรณ์ แม้จะมีการโต้แย้งว่ามีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนหรือมีลักษณะต้องห้ามจนกว่าจะมีการวินิจฉัยชี้ขาดถึงที่สุดโดยองค์การที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด เพื่อให้บริการสาธารณะดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง หากปรากฏในภายหลังว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามจริงตามคำคัดค้าน รัฐจะต้องคุ้มครองประโยชน์ของปัจเจกชนและประโยชน์สาธารณะที่อาจได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ ก่อนคำวินิจฉัยนั้นๆ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ ได้บัญญัติรับรองหลักการนี้ไว้ว่า “ถ้าปรากฏภายหลังว่า เจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองใดขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ผู้นั้น ต้องพ้นจากตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งเช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่” รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ นำหลักการดังกล่าวมาใช้กับการพ้นตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาด้วย นอกจากนี้รัฐธรรมนูญได้ใช้หลักการนี้กับองค์กระอริสระตามรัฐธรรมนูญ คือคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย

ดังนั้น กรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอำนาจหน้าที่ในฐานะองค์กรควบคุมตรวจสอบในภาคมหาชน ต้องอยู่ภายใต้หลักการไม่มีส่วนได้เสียของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหลักการของความต่อเนื่องของบริการสาธารณะ เมื่อรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ใช้หลักการข้างต้นกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งองค์กระอริสระอย่างคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็น่าจะใช้ได้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. เช่นกัน

ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณา เพื่อฟังคำแถลงของคู่กรณีและสืบพยานเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ผู้ร้องโดย นายกำนวน ชโลปถัมภ์ สมาชิกวุฒิสภา ผู้รับมอบอำนาจ แถลงสรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องและแถลงเพิ่มเติมว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทเกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. ทำให้ทั้งสองเป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีคุณสมบัติไม่ครบ เป็นผลให้องค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สมบูรณ์มาตั้งแต่เริ่มแรก จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานว่าการกระทำอย่างไรจึงถือว่าเป็นการลาออกตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง

ผู้ร้องตอบการซักค้านของผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนายก้านรงค์ จันทิก เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้รับมอบอำนาจ ว่าการลาออกตามความหมายในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ประกอบกับ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ ต้องมีหลักฐานที่ชัดเจนไม่ใช่การลาออกด้วยวาจา หนังสือลาออกของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้แม้จะยังไม่ได้จดทะเบียนทันทีหลังจากลาออก ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีหลักฐาน เป็นหนังสือลาออก มีแต่พยานบุคคล คือคุณหญิงวนิดา ฯ ซึ่งให้ถ้อยคำแก่คณะกรรมการการบริหาร และการยุติธรรม ว่าได้รับหนังสือจากคุณหญิงปรีดา ฯ แล้ว แต่ยังไม่พบว่าอยู่ที่ใด ผู้ร้องจึงเห็นว่า รับฟัง ไม่ได้ว่ามีการลาออกแล้ว

ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ติดใจซักค้าน และนำพยานบุคคล คือ พลเอก เอี่ยมศักดิ์ ฯ ขึ้นเบิกความ ยืนยันคำให้การของตนที่เป็นหนังสือซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นให้ศาลแล้ว

ศาลอนุญาตให้ผู้ถูกร้องซักถาม นางสาวสุภาภรณ์ ใจอ่อนน้อม ผู้แทนกรมทะเบียนการค้า ซึ่งเป็นพยานที่ศาลเรียกมาและอนุญาตให้ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ซักค้าน คำเบิกความของพยานสรุปได้ว่า ผลของการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท จะต้องพิจารณาจาก ความผูกพันระหว่างบริษัทซึ่งเป็นตัวการกับกรรมการบริษัทซึ่งเป็นตัวแทน เมื่อตัวแทนแจ้ง ความประสงค์ว่าขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทต่อตัวการ คือกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทน บริษัท ไม่ว่าจะด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร ถือว่าการลาออกมีผล ส่วนจะมีผลผูกพันบุคคลภายนอก ก็ต่อเมื่อกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัทได้นำเอกสารลาออกนั้นไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียน หุ่นส่วนบริษัท กรมทะเบียนการค้า การดำเนินการจดทะเบียนการลาออกเป็นหน้าที่ของบริษัท ไม่ใช่เป็น หน้าที่ของผู้ที่ลาออก

ข้อพิจารณาวินิจฉัย

สำหรับประเด็นที่พิจารณาวินิจฉัยประเด็นแรกตามประเด็นที่ผู้ร้องเสนอมานั้น สามารถนำมา เรียบเรียงใหม่เป็นประเด็นว่า พลโท สวัสดิ์ ฯ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ อันทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ในประเด็นนี้เป็นเรื่องของการลาออก จากการเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่ามีผล ภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่ผู้ถูกร้องได้รับเลือกจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทดังกล่าวแล้วโดยทำเป็นหนังสือถึงกรรมการ

ผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท และกรรมการบริษัท ฯ ข้างต้นได้รับทราบแล้วภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับเลือกจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. ถือได้ว่าการลาออกมีผลแล้ว ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักของความผูกพันระหว่างตัวการและตัวแทนและตามนัยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เมื่อตัวแทนคือกรรมการบริษัทบอกเลิกการเป็นตัวแทนต่อตัวการคือ กรรมการผู้มีอำนาจแทนบริษัท และกรรมการผู้มีอำนาจแทน ฯ รับทราบ ถือได้ว่าการเป็นตัวแทนคือกรรมการบริษัท ฯ ลึ้นสุดลง แม้จะยังไม่ได้ไปจดทะเบียนการออกจากการเป็นกรรมการบริษัท จึงถือได้ว่าเป็นการลาออกตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคสอง จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง

ส่วนในประเด็นที่ ๒ ของผู้ร้องที่ระบุว่า หากฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสองแล้ว จะถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่นั้น เมื่อวินิจฉัยแล้วว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้กระทำการฝ่าฝืนจึงไม่ต้องวินิจฉัยในประเด็นที่ ๒ อีก

ประเด็นที่ ๓ เป็นกรณีการลาออกของผู้ถูกร้องที่ ๒ คือ คุณหญิงปรีญา ฯ จากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลาออกด้วยวาจาจากการเป็นกรรมการบริษัทดังกล่าวแล้ว ต่อคุณหญิงวนิดา ฯ กรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท ฯ และคุณหญิงวนิดา ฯ ได้ให้การยืนยันว่ารับทราบแล้ว แม้ว่าหนังสือลาออกของคุณหญิงปรีญา ฯ ทางคุณหญิงวนิดา ฯ อ้างว่าได้รับแล้วแต่หาไม่พบจึงไม่สามารถนำมาแสดงเป็นหลักฐานได้ก็ตาม ถือได้ว่าได้มีการลาออกแล้วด้วยวาจาและมีผลเป็นการออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคสอง ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักของความผูกพันระหว่างตัวการและตัวแทน และตามนัยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เมื่อตัวแทนคือกรรมการบริษัทบอกเลิกการเป็นตัวแทน ไม่ว่าจะป็นด้วยวาจาหรือด้วยลายลักษณ์อักษรต่อตัวการคือกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท และกรรมการผู้มีอำนาจแทนนั้นรับทราบแล้ว ถือได้ว่าการเป็นตัวแทนคือกรรมการบริษัทลึ้นสุดลง แม้จะยังไม่ได้ไปจดทะเบียนการออกจากการเป็นกรรมการบริษัท และเมื่อการ

ลาออกนั้นได้มีผลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับเลือกจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. จึงถือว่าผู้ถูกร้องได้รับเลือกเป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยสมบูรณ์และไม่ได้กระทำการฝ่าฝืน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง

ในประเด็นที่ ๔ ของผู้ถูกร้องที่ระบุว่า หากฟังได้ว่าหากผู้ถูกร้องทั้งสองคนหรือคนใดคนหนึ่ง กระทำการฝ่าฝืนดังกล่าวมาตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว องค์กรประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความถูกต้อง สมบูรณ์หรือไม่หากฟังได้ว่าองค์กรประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตั้งแต่ต้น การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความถูกต้องชอบธรรม ตามกฎหมายหรือไม่นั้น เมื่อวินิจฉัยแล้วพบว่าผู้ถูกร้องทั้ง ๒ ไม่ได้กระทำการฝ่าฝืนดังกล่าวจึงไม่ต้อง วินิจฉัยในประเด็นนี้

ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองได้ออกจากการเป็นกรรมการบริษัทตาม เงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่เกี่ยวกับคุณสมบัติลักษณะต้องห้ามของกรรมการ ป.ป.ช. จึงถือว่าไม่ได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ และการเลือกกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องทั้งสองได้รับเลือก ให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยสมบูรณ์ จึงไม่มีปัญหากระทบต่อองค์กรประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ